

МЦПД

Міжнародний
Центр
Перспективних
Досліджень

01001, Україна, м. Київ, вул. Інститутська, 14, офіс 10
Тел. (044) 279-88-23 | office@icps.kiev.ua | www.icps.com.ua

Inside Ukraine

24 квітня 2015 року
№ 47

Зміст

Державні рішення	1
Перешкоди на шляху судової реформи	1
Чи забезпечить Конституційна комісія конституційну реформу?	3
Економічна ситуація	5
Бюджетна резолюція: плани на 2016 рік	5
«Транзитний» шантаж Росії	7
Політична конкуренція	9
Політичне зближення Олега Ляшка та Ігоря Коломойського	9
Підготовка «Самопоміч» до місцевих виборів	10

Державні рішення

Повноцінна судова реформа неможлива без внесення змін до Конституції, реформування прокуратури та перетворення Вищої ради юстиції (ВРЮ) на дійсно незалежний орган. Хоча ВРЮ відіграє провідну роль у забезпеченні якості суддівського корпусу і може вберегти кар'єру суддів від впливу політиків, таким чином гарантувавши їх незалежність, цей орган не функціонує вже більше року. Невдовзі відбудеться низка з'їздів, які оберуть представників у ВРЮ, однак аналіз кандидатів вказує на бажання як нинішньої, так і минулої влади отримати лояльних представників у цьому органі.

Цього місяця розпочала роботу Конституційна комісія (КК), на яку покладено завдання якнайшвидшої підготовки змін до Основного закону. У цій комісії простежуються сильні впливи президентської адміністрації, а її склад не є репрезентативним ані в географічному, ані в політичному плані.

Суспільну легітимність нової Конституції можна було забезпечити або через ініціювання широкого громадського обговорення з залученням представників усіх регіонів, або через організацію виборів до Конституційної асамблеї, яка стала б повноцінним органом з повноваженнями для розробки нового тексту Основного закону. Однак українська влада обрала третій варіант – швидкі косметичні зміни, які має розробити комісія під контролем президентської адміністрації з метою показового виконання зобов'язання в рамках других Мінських домовленостей. Для того, щоб Конституція стала інструментом об'єднання суспільства і використовувалася для протидії російським сценаріям, з самого початку необхідно робити процес підготовки конституційних змін максимально прозорим і інклюзивним. Лише це гарантуватиме підтримку таких змін з боку суспільства та відновлення довіри громадян до влади.

Перешкоди на шляху судової реформи

Судова реформа в Україні гальмується через небажання ключових політичних гравців втрачати вплив на судову владу, прагнення суддів зберегти

існуючу систему та неможливість провести цю реформу без вне-

Політики не бажають втрачати вплив на суди

сення відповідних змін до Конституції. Якість правосуддя за останній рік не покращилася також через відсутність повноцінної реформи прокуратури та блокування роботи Вищої ради юстиції, яка не функціонує з моменту прийняття закону «Про відновлення довіри до судової влади в Україні» від 8 квітня 2014 року.

Наприкінці березня 2015 року набув чинності закон «Про забезпечення права на справедливий суд», який вважається ключовим напрацюванням у питанні судової реформи. Однак експерти критикують його текст за неузгодженість деяких положень з нормами діючої Конституції, збереження механізмів впливу на кар'єру судді з боку виконавчої влади, зокрема з боку Президента, та політичний тиск на суддів через вимогу пройти кваліфікаційний іспит. Також у законі було проігноровано рекомендацію щодо посилення незалежності Вищої ради юстиції, яку можна гарантувати у випадку, якщо більшість в органі становитимуть професійні судді, обрані судьями.

Обов'язкова кваліфікаційна атестація усіх суддів викликає одразу кілька запитань. По-перше, в Україні налічується 9850 суддів, а тому їхня атестація, яка включатиме тести та детальне вивчення суддівського досьє, затягнеться на роки. По-друге, у Конституції не передбачено, що суддя може бути звільнений з посади через провал атестації. Таким чином, непідтвердження кваліфікації призведе лише до репутаційних втрат, а не втрати робочого місця. Якщо ж все-таки буде прийнято рішення звільнити суддю на цих підставах, він зможе його оскаржити, а держава понесе фінансові втрати на відповідні компенсації. Крім того, великий обсяг суддівського досьє, необхідного для перевірки, робить процес атестації надзвичайно бюрократизованим і підвищує корупційні ризики.

Судді скаржаться, що при розслідуванні злочинів проти активістів Майдану їх зробили крайніми, тоді як про роль правоохоронців і прокурорів у цих справах ніхто не згадує, хоча саме правоохоронці фальсифікували документи, на основі яких виносилися рішення, а прокурори підтримували відповідні звинувачення.

Ключовий закон у рамках судової реформи піддали жорсткій експертній критиці

Про роль правоохоронців і прокурорів у справах проти активістів Майдану майже не згадують

Зміни у судовій владі неможливі без реформи прокуратури. Тісна співпраця суддів і прокурорів не забезпечує принцип змагальності в українських судах, а також є потужним корупційним фактором. Новий закон про прокуратуру було прийнято ще у жовтні 2014 року, але його набуття чинності постійно відкладається. І це при тому, що саме цей закон був однією з ключових вимог Євросоюзу під час переговорів щодо підписання Угоди про асоціацію у 2013 році.

Президент боїться урізати повноваження прокуратури, оскільки Генеральний прокурор – це потужна зброя у руках Петра Порошенка, яку можна використовувати і при переговорах з іншими політичними гравцями, і для демонстрації конкретних результатів широкому загалу. Хоча закон про прокуратуру мав вступити в силу у квітні 2015 року, через позицію президентської фракції цей крок відтермінували ще на три місяці.

Більше року не працює Вища рада юстиції, яка має право звільняти та призначати суддів, а також здійснювати дисциплінарні провадження стосовно них. В органі, який налічує 20 членів, по три людини призначають Президент, Верховна Рада, з'їзди адвокатів, суддів і представників юридичних навчальних закладів, двох членів – зібрання прокурорів. Втім, результати цих з'їздів минулого року були оскаржені.

На 24-25 квітня 2015 року заплановано з'їзд адвокатів, на 27 квітня 2015 року – конференцію працівників прокуратури, а на 28 квітня 2015 року – з'їзд представників юридичних університетів і наукових установ. Загалом на 14 вакантних місць претендують 48 кандидатів, багато з яких своїми кар'єрними успіхами завдячують попередній владі, зокрема таким центрам впливу як Андрій Портнов і Сергій Ківалов. У деяких кандидатів рівень видатків не відповідає доходам, а інші мають шлейф конфлікту інтересів і прийняття завідомо неправосудних рішень. Водночас, позитивним зрушенням стало те, що громадські активісти мали можливість детально вивчити потенційних кандидатів до ВРЮ.

Якщо з'їзди будуть проведені належним чином, який не залишить підстав для оскар-

Генпрокурор з нинішніми повноваженнями – потужна зброя у руках Президента

жень, це стане серйозним кроком на шляху відновлення роботи ВРЮ. Якщо цього не відбудеться, зміни у судовій владі будуть і надалі блокуватися: не звільнятимуться та не призначатимуться судді, а держа-

Профільні з'їзди наступного тижня можуть відновити роботу ВРЮ

ва платитиме величезні кошти суддям, які не виконують своїх обов'язків.

Без ВРЮ забезпечення незалежності українських суддів і підвищення якості правосуддя є неможливим, а повноцінна робота цього органу може розпочатися лише після прийняття конституційних змін, які унеможливають політичний вплив на нього.

Чи забезпечить Конституційна комісія конституційну реформу?

Нова Конституція може переавантажити державний механізм, створивши дієву систему стримувань і противаг між гілками влади та умови для забезпечення верховенства права. Крім того, при максимальній прозорості та інклюзивності її підготовки вона має потенціал перетворитися на інструмент об'єднання всього суспільства в умовах, коли зовнішній агресор намагається посягти розбрат між різними регіонами та соціальними групами.

Нова Конституція має стати інструментом об'єднання всього суспільства

Вдале використання цього інструменту підвищить суб'єктність української влади та дозволить їй пропонувати власні ініціативи, а не лише реагувати на сценарії, нав'язані ззовні. З іншого боку, формальний підхід до підготовки нової Конституції знижуватиме віру суспільства у можливість ефективних реформ і у бажання влади змінювати існуючу систему.

Незважаючи на виняткову важливість цієї реформи, після презентації Петром Порошенком нашвидкуруч підготовленого тексту змін до Основного закону у червні 2014 року (більшість запропонованих змін стосувалися децентралізації та розподілу повноважень між президентом і парламентом), питання конституційної реформи було відкладене на довгі вісім місяців. Про неї знову згадали лише під час підписання других Мінських домовленостей у лютому 2015 року, відповідно до яких українська влада взяла зобов'язання провести конституційну реформу до кінця 2015 року.

31 березня 2015 року Петро Порошенко сформував Конституційну комісію (КК) як спе-

ціальний допоміжний орган при президентові. Членами комісії стали 72 особи, у тому числі 13 експертів міжнародних організацій. При цьому у відповідному указі не йдеться ні про принципи формування цього органу, ні про повний кількісний склад. Досі офіційно не зарегламентовано цілі КК, поставлені завдання – надзвичайно розмиті, відсутнє технічне завдання для роботи над її положенням.

Члени комісії не репрезентують українське суспільство ні в географічному, ні в політичному сенсі. Більшість з них невідомі широкому загалу, а деякі публічні особистості, зокрема три колишні президенти, не є лідерами громадської думки.

Конституційна комісія не представляє українське суспільство

Склад комісії також не представляє весь політичний спектр в Україні, навіть ту його частину, яка має представництво в парламенті. У роботі нового органу візьмуть участь 13 нинішніх народних депутатів, з яких п'ятеро представляють «Блок Петра Порошенка», троє – «Самопоміч», двоє – «Народний фронт», двоє – «Батьківщину» і один – «Опозиційний блок».

Більшість у комісії становлять юристи, науковці та представники юридичних навчальних закладів (позитивом є те, що два члени комісії представляють університети Маріуполя та Донецька). Водночас у новому органі занадто мало вихідців з громадського сектору, які могли б взяти на себе донесення напрацювань КК до суспільства. Інклюзивність органу можна було б посилити включенням більшої кількості пред-

ставників Донбасу та Криму, навіть якщо мова йде про залучення внутрішньо переміщених осіб з цих регіонів.

Показово, що орган формувався спеціально під Володимира Гройсмана. Коли політик обіймав посаду віце-прем'єра, КК планувалося створити при Кабміні. Після того як близький соратник Петра Порошенка став головою Верховної Ради, КК було утворено при президентові, а його головування у цьому органі має на меті також показати єдність президента та парламенту у питанні конституційної реформи.

Перші два засідання КК відбулися 6 та 15 квітня 2015 року відповідно. Було створено три робочі групи, які чітко вказали пріоритети президентської адміністрації у питанні конституційної реформи.

Найчисельнішу групу – по децентралізації – очолив Володимир Гройсман. Враховуючи попередні напрацювання у цій темі, спікер парламенту стверджує, що базовий проект по децентралізації буде презентовано 13 травня 2015 року, а усі зміни можуть бути готові до середини липня 2015 року.

Другу групу займатиметься питаннями судової реформи. Її очолив представник президентської адміністрації Олексій Філатов, який відповідає за президентські законодавчі ініціативи стосовно судової влади. Зокрема, саме він проштовхував прийняття закону «Про забезпечення права на справедливий суд», багато по-

Новий орган формувався спеціально під пропрезидентського спікера парламенту

ложення якого, а також сам механізм прийняття цього закону було піддано потужній експертній критиці.

Третя група на чолі з Володимиром Буткевичем, колишнім суддею Європейського суду з прав людини, займатиметься напрямком захисту прав людини в Основному законі.

Викликає подив те, що робота комісії зосередиться саме на цих трьох напрямках, оскільки ще з 1997 року міжнародні експерти наполягали, що практично кожен розділ української Конституції потребує змін. Подібний комплексний підхід стає ще більш актуальним, враховуючи декларації Петра Порошенка щодо необхідності реалізувати більше 60 реформ у рамках «Стратегії 2020».

Нинішня Конституційна комісія – це вже п'ятий подібний орган, створений в Україні за останні 15 років. Діяльність попередніх інституцій не принесла результатів. Всі вони ініціювалися владою, створювалися в період боротьби за розширення повноважень, їх членами ставали вчені та представники опозиції, що мало створити видимість залучення всього суспільства, тоді як насправді робота органу повністю контролювалася з боку президентської адміністрації.

Таким чином, членам нового органу слід зробити висновки з досвіду попередників і забезпечити реальну, а не формальну конституційну реформу, яку підтримає все суспільство і яка дозволить перезавантажити всю систему державної влади в Україні.

Три напрямки роботи комісії не покривають всього спектру змін, необхідних для реформи

Економічна ситуація

На початку квітня 2015 року Кабмін подав до Верховної Ради своє бачення основних напрямів бюджетної політики на 2016 рік. З урахуванням того, що в Україні відсутнє державне стратегічне планування, існують проблеми з середньостроковим прогнозуванням, бюджетна резолю-

ція стає все більш відірваною від бюджету, який приймається Верховною Радою.

Москва використовує тактику психологічного тиску на Україну і ЄС, моделюючи ситуацію «геополітичної страшилки» з припиненням транзиту газу територією України.

Бюджетна резолюція: плани на 2016 рік

Бюджетна резолюція є орієнтиром для органів влади для розробки проекту державного бюджету, ефективним інструментом встановлення оптимального рівня основних бюджетних показників та запобіжником для ручного управління бюджетом. Щоб досягнути цих цілей, вона повинна відповідати певним вимогам як концептуально, так і щодо основних показників, які в ній відображаються. Проте українська бюджетна резолюція нічого спільного з цим не має, і з кожним роком зростає відірваність її від показників бюджету на останніх стадіях бюджетного процесу.

Основні напрями бюджетної політики на 2016 рік є оптимістичними, зокрема в основу бюджетної політики закладено економічне зростан-

Бюджетна резолюція є оптимістичною

ня, реальний ВВП прогнозується на рівні 2%, інфляція – 9%, а курс долара – 22,5 грн. Відповідно до документу, 2016 рік стане роком економічного відновлення, подолання бідності, сталого розвитку суспільства, забезпечення пріоритетного спрямування бюджетних коштів на розвиток озброєння та військової техніки, проведення структурних реформ в основних галузях економіки.

Бюджетна резолюція передбачає такі основні зміни:

1. Збереження з урахуванням податкового законодавства частки перерозподілу ВВП через зведений бюджет на рівні не вищому, ніж враховано у держбюдже-

Податкове навантаження буде залишатися на високому рівні

ті на 2015 рік. В останньому частка доходів зведеного бюджету у ВВП складає 32,4%. Це надзвичайно високі показники, і державі потрібно працювати в напрямку поступового зменшення перерозподілу ВВП через зведений бюджет. Якщо рівень перерозподілу є нижчим психологічної межі у 30%, то платники податків перебувають у стані економічної свободи. У разі перевищення такої межі бізнес починає оптимізувати оподаткування, у тому числі з використанням тіншових схем. Як наслідок, система державних фінансів стає розбалансованою, а рівень тіншової економіки зростає. Крім того, уряд не пропонує ніяких інноваційних змін щодо податкової системи з урахуванням негативного досвіду від останньої проведеної реформи, які б змогли створити сприятливий підприємницький клімат як для вітчизняного бізнесу, так і для приходу іноземних інвесторів.

2. Зменшення боргового навантаження на економіку, в тому числі за рахунок підтримки міжнародного фінансування (переважно рефінансування) та управління боргом, є позитивним кроком, проте виконання його буде надскладним у зв'язку з борговими зобов'язаннями України. У першу чергу, необхідним є повернення цього цільового показника до рівня 60% до кінця 2016 року та подальше його скорочення за рахунок формування ефективної політики управління боргом і забезпечення боргової стійкості в довгостроковому періоді.
3. Зміни в діяльності передусім стосуватимуться підприємств вугільної промисловості й аграрного сектору. Зокрема, планується приватизація всіх вугледобувних підприємств і ліквідація тих, які не вдасться приватизувати. Також пропонується оптимізація ціноутворення на вугільну продукцію до рівня, необхідного для беззбиткової роботи вугледобувних підприємств. Ліквідація вугільних підприємств призведе до зростання безробіття серед працівників даної галузі, тому необхідною є обґрунтована державна політика щодо компенсації втрат таким громадянам. Якщо такі рішення не будуть прийняті, то мітинги шахтарів, які активізувалися у 2015

році, будуть і надалі продовжуватися. Відповідно до бюджетної резолюції, пропонується перехід сільськогосподарських підприємств на загальний режим обкладення податком на додану вартість, що означає зменшення державної підтримки підприємств даного сегменту. Водночас передбачається надання державної фінансової підтримки малим та середнім сільськогосподарським товаровиробникам шляхом здешевлення кредитів та страхових платежів, що навряд чи зможе компенсувати втрати підприємств галузі від податкових новацій.

4. Планується зростання соціальних гарантій відповідно до економічної ситуації, що, як свідчить досвід, не завжди означає покращення економічного стану вразливих категорій населення. Більшість бюджетних сфер зазнають значних змін: пенсійне страхування, охорона здоров'я, освіта та наука, культура, сфера ЖКГ, що є достатньо амбітними цілями. Їх реалізація залежатиме, в першу чергу, від економічної ситуації та здатності і бажання органів влади проводити реальне реформування даних сфер.
5. Забезпечення пріоритетного спрямування бюджетних коштів на оборону та правоохоронну діяльність – завдання є пріоритетним і для 2015 року. Також важливим пунктом є відновлення зруйнованої інфраструктури східних регіонів України шляхом отримання та використання донорської допомоги для відбудови територій, зруйнованих внаслідок проведення АТО. Реалізація даного завдання можлива не тільки за рахунок донорської допомоги, необхідна також державна стратегія, проте в бюджетній резолюції про це не йдеться.

Загалом, як і в попередніх бюджетних резолюціях, у цьогорічній не зазначається, чим обґрунтовані припущення щодо макроекономічних показників, що не дає можливість оцінити їх реалістичність та відповідно формувати адекватний економічній ситуації бюджет. У бюджетній резолюції не прослідковуються позитивні сигнали для бізнесу та інвесторів щодо покращення підприємницького клімату, а навпаки – можливе

Очікується реформування більшості бюджетних сфер

Передбачається зменшення боргового навантаження

зростання податкового навантаження. Загалом, без впровадження державної системи стратегічного планування, середньострокового бюджетного прогнозування та бюджетної резолюції, яка відповідає економічній ситуації та побудована

на сценарних прогнозах, реалістичний бюджет не вдасться розробити і в 2016 році.

Без стратегічного планування і вивчення реальної економічної ситуації реалістичні бюджети неможливі

«Транзитний» шантаж Росії

15 квітня 2015 року голова «Газпрому» Олексій Міллер заявив, що з кінця 2019 року російський газ не буде транспортуватися до Європи через територію України. Подібна позиція означає підготовку Москви до наступної «транзитної кризи» в зимовий період 2015-2016. З іншого боку, Кремль нівелює стратегічну значимість української газотранспортної системи і газових сховищ. Невипадково, що подібні заяви Москва зробила синхронно з прийняттям закону про ринок природного газу. Останній передбачає формування національного ринку газу, модель якого близька до європейської, що дозволить українській енергетиці швидко і успішно інтегруватися до європейського ринку. Проєвропейська структура газового ринку України, задекларована в законі, близька і зрозуміла західному інвестору, що є додатковим мотиватором для інвестицій в національну газотранспортну систему і потужності по зберіганню вуглеводнів.

Кремль погрожує припинити транзит газу через Україну до 2019 року

Однак, якщо Росія відмовиться транспортувати природний газ територією України, то національний газопровід втратить інвестиційну привабливість і стратегічну значимість. Більш того, регулярні конфлікти, спровоковані Росією навколо національної газової інфраструктури, уповільнюють та ускладнюють входження на український енергоринок західних інвесторів. Важливо розуміти, що за відсутності зарубіжних інвестицій у Києва сьогодні немає можливості технічно модернізувати і привести до європейських стандартів газову інфраструктуру.

«Газпром» прагне зберегти свої права гри на газовому ринку Європи

Не виключено, що у разі реалізації проекту з будівництва «Турецького (південного) потоку» «Газпром» виступить з пропозицією купівлі українського газопроводу за «смішну» ціну. Тим більше, що кремлівський монополіст вже кілька разів зазіхав на національну газотранспортну інфраструктуру, пропонуючи віддати останню у рахунок «газових боргів».

Погрози Кремля припинити транзит газу територією України також спрямовані у бік східноєвропейських країн, насамперед Словаччини, Польщі та Чехії. Словацька компанія Eustream інвестувала власні кошти у розмірі близько 400 млн євро в модернізацію газотранспортної системи високого тиску і виступила оператором магістрального газопроводу, що з'єднує Україну, Словаччину, Чехію та Австрію. Технічна модернізація сьогодні дозволяє Eustream забезпечити щоденний реверс в 40 млн куб. м блакитного палива в Україну. У разі припинення транзиту російського газу компанія зазнає серйозних втрат. Також втрачає стратегічне значення і фінансову привабливість 245-мільйонний проект будівництва польсько-українського інтерконектора з щорічним прокачуванням газу 10 млрд дол., який вже в процесі реалізації. У цьому ж контексті слід говорити і про зниження навантаження на газотранспортну систему Чехії, оператором якої виступає компанія Net4Gas, а відповідно і про збитки, які може понести остання.

З технічної точки зору збудувати магістральний газопровід високого тиску довжиною у понад 1000 км за 4 роки (з 2015 по 2019 рр.) проблематично. Для реалізації такого проекту потрібно принаймні 6-7 років. У фінансовому вимірі, як повідомляють російські експерти, Кремль готовий інвестувати власні кошти в «Турецький потік» у розмірі 8-10 млрд євро. Втім, рефінансування «Газпрому» влітку 2014 року росій-

ський уряд здійснив з резервного фонду, не змігши знайти альтернативних джерел. Тому погрози стосовно припинення транзиту російського газу через Україну до Європи ви-

Транзитний шантаж Росії ніщо інше як політичний блеф

глядають як політичний блеф та психологічний тиск. Україні та Європі потрібно спільно готуватися до нового витка «газової війни» з Росією, концентруючись на превентивних заходах, і спільно вибудовувати стратегічну оборону від газових атак Кремля.

Політична конкуренція

Основним питанням порядку денного є збереження коаліції. Конфлікт між Президентом та Прем'єр-міністром тільки загострюється, однак США та західні актори не дозволять, щоб цей тандем розпався. Публічне протистояння перших осіб держави також ставить під питання подальшу міжнародну валютну допомогу, без якої економіка країни не зможе функціонувати. Тому жодна з двох найбільших парламентських фракцій не візьме на себе відповідальність за розвал коаліції.

Роль руйнівника коаліції може зіграти Радикальна партія (РП), яка все більше зближується з Ігорем Коломойським. Олег Ляшко зацікавлений в доступі до медійних ресурсів «1+1», а дніпропетровський олігарх прагне максимально розширити свій вплив напередодні місцевих виборів. Подальше зближення колишніх опонентів може призвести до парламентської нестабільності та переформатування уряду. Вихід із коа-

ліції хоча б однієї фракції створює передумови для формування нової коаліції та переформування уряду. Якщо упродовж 30 днів не буде створено нову коаліцію, то парламентські вибори будуть синхронізовані із місцевими.

Наближення місцевих виборів активізувало роботу регіональних партійних структур, зокрема партії «Самопоміч». Народні депутати від «Самопоміч» здійснюють робочі поїздки в регіони, проводять зустрічі з активістами, волонтерами та представниками місцевого самоврядування. Оскільки партія не має потужних регіональних структур, то процес партійного будівництва розвивається за нетиповою для решти українських партій схемою «ініціативна група – громадська організація – партійний осередок». Місцеві організації «Самопоміч» позиціонують себе як об'єднання громадян, які вирішують соціальні, екологічні та енергозберігаючі питання.

Політичне зближення Олега Ляшка та Ігоря Коломойського

В політичному примиренні були зацікавлені обидві сторони. Для Олега Ляшка важливо отримати доступ до одного із найвпливовіших телеканалів України «1+1», який підконтрольний

дніпропетровському олігарху. Оскільки цільова аудиторія цього телеканалу зосередже-

Цільова аудиторія «1+1» відповідає електорату Олега Ляшка

на в західних та центральних регіонах України, відсутність негативних сюжетів про Олега Ляшка дозволить йому мобілізувати свій електорат. До недавнього часу телеканал «1+1» висвітлював політика виключно в негативному ракурсі через його зв'язки із Сергієм Львовичем. В результаті тривалої медійної війни лідер РП зазнав суттєвих іміджевих втрат, які призвели до падіння рейтингів партії на парламентських виборах 2014 року.

Мотивація Ігоря Коломойського теж зрозуміла – сформуванню навколо себе цілий пул партійних проєктів для участі в місцевих і можливих дострокових парламентських виборів. Тому не дивно, що бренд «Радикальна партія» видається дніпропетровському олігарху привабливим. Зближення позицій Ляшка та Коломойського відбулося на фоні спільних антипрезидентських настроїв (конфлікт дніпропетровського олігарха із владою навколо «Укрнафти» та Олега Ляшка із Петром Порошенком, який начебто погрожував «головному радикалу»). Після звільнення Ігоря Коломойського з посади голови облдержадміністрації Олег Ляшко підтримав дніпропетровську команду на

Ігор Коломойський прагне створити цілий пул партійних проєктів

мітингу-концерту в Дніпропетровську. Починаючи з березня, тональність інформації про Олега Ляшка та його соратників на «1+1» змінилася в позитивну сторону. В свою чергу, представники Радикальної партії розпочали критикувати Дмитра Фірташа, а також вимагали створення Тимчасової слідчої комісії щодо розслідування фактів корупції в уряді, озвучених головою Держфінінспекції Миколою Гордієнком.

Олег Ляшко різко критикує партнерів по коаліції за невиконання пунктів Коаліційної угоди. Тому не виключається сценарій, за якого РП може вийти з коаліції. Формальним приводом може слугувати невиконання Коаліційної угоди та корупція в уряді. Прогнозується, що процес виходу Олега Ляшка із коаліції буде супроводжуватися антипрезидентською риторикою та звинуваченнями в сторону влади, що вона зрадила цінності та ідеї Євромайдану. Такого роду дії та заяви є обов'язковими для мобілізації електорату та підтримки іміджу Олега Ляшка як радикального політика. Зі сторони Ігоря Коломойського парламентська дестабілізація може стати відповіддю владі за «Укрнафту» та пов'язані з нею фінансові збитки групи «Приват».

Невиконання Коаліційної угоди як привід для виходу з коаліції

Підготовка «Самопоміч» до місцевих виборів

Партія «Самопоміч» посиленими темпами готується до місцевих виборів і розбудовує первинні партійні осередки. Андрію Садовому необхідно закріпитися на регіональному рівні і тим самим довести, що його партія має ідеологію, мережу і підтримку, а не є результатом вдалої реклами та роботи політичних технологів.

«Самопоміч» активно розбудовує регіональну мережу

За умови проведення успішних місцевих виборів і рівномірного електорального результату в більшості областях, Андрій Садовий може претендувати на статус всеукраїнського політика. Наявність власних депутатських фракцій в областях та районах суттєво збільшить політичну

вагу Андрія Садового. В довгостроковій перспективі такі вихідні позиції дадуть можливість меру Львова позмагатися навіть за посаду Президента.

На відміну від мегапартій, які розвивали свої осередки за територіальним та виробничим принципом, «Самопоміч» обрала тактику партійного будівництва на основі малих ініціативних груп і громадських організацій. Цей горизонтальний метод розбудови партії є новаторським в Україні (подібну модель використовували лише «Демократичний альянс» та «Сила людей»). Зважаючи на обмежені часові рамки, це сприятиме швидкому юридичному оформленню первинних партійних осередків, які згодом будуть трансформовані у територіальні виборчі штаби.

До ініціативних груп «Самопоміч» залучаються найбільш активні громадські активісти та волонтери. На даний момент навколо партії «Самопоміч» в регіонах створено понад 300 ініціативних груп, де можна отримати безкоштовну консультацію юриста та психолога. Передвиборча риторика регіональних організацій «Самопоміч» відрізняється від позиціонування партії на центральному рівні, де вона пропагує реалізацію реформ. Основними питаннями на місцях є енергоефективність, екологія та соціальні партійні проекти.

Днями активісти «Самопоміч» представили проект по енергосанації понад 600 багатоквартирних будинків в Одесі. Його реалізація дозволить ефективніше використовувати енергоресурси та зберігати тепло. Куратором проекту виступає народний депутат України з фракції «Самопоміч»,

Партійна риторика на регіональному рівні відрізняється від всеукраїнської

член комітету з питань паливно-енергетичного комплексу Лев Підлісецький. У Харківській і Дніпропетровській областях активісти «Самопоміч» допомагають в адаптації демобілізованим і пораненим бійцям. Також соціальні партійні проекти розвиваються і у Вінницькій області, де пенсіонерів вчать працювати на комп'ютері та організують танцювальні вечори. В інших регіонах також триває підготовча та організаційна робота, активи готуються до проведення партійних конференцій, на яких будуть обирати керівництво та ради партійних організацій.

Таким чином, партія «Самопоміч» намагається максимально використовувати інноваційні підходи та методи роботи з електоратом. Разом з тим процес інституціоналізації та партійного будівництва в більшості регіонів лише розпочинається.

«Самопоміч» використовує інноваційні методи у роботі з електоратом

Метою публікації є надання об'єктивної інформації про поточні політичні події в Україні та поглибленого аналізу головних тенденцій внутрішньополітичного життя в державі. Подібний аналіз допоможе розставити пріоритети у справі проведення реформ у різних сферах державної політики та оцінити якість державних рішень з точки зору їх впливу та послідовності. Окрема увага приділяється оцінці політичної конкуренції в Україні та здатності ключових політичних гравців реагувати на виклики часу.

© 2015 Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД)
У разі цитування обов'язкове посилання на МЦПД

Автор ідеї: Віра Нанівська

Відповідальний за проект: Ярослав Ковальчук

Відповідальні за розділи:

«Державні рішення» — Ярослав Ковальчук

«Економічна ситуація» — Василь Поворозник

«Політична конкуренція» — Анатолій Октисюк

Колектив експертів МЦПД:

Ярослав Ковальчук, Василь Поворозник, Ангела Бочі, Анатолій Октисюк, Наталя Слободян, Олена Захарова, Володимир Притула, Василь Філіпчук